

**Muzeum Powstania
Warszawskiego**

Barwa i broń. Uzbrojenie i umundurowanie w Powstaniu Warszawskim

Autor: Grzegorz Czyż/Muzeum Powstania Warszawskiego

Lekcja przeznaczona dla uczniów klas szóstych szkół podstawowych

Czas trwania lekcji - 45 min.

Cele. Po lekcji uczeń powinien:

- wiedzieć, co znaczą pojęcia: konspiracja, okupacja, Polskie Państwo Podziemne, „zawiszacy”;
- umieć wymienić źródła powstańczego wyposażenia wojskowego i uzbrojenia;
- umieć porównywać podstawowe dane statystyczne;
- znać podstawowe rodzaje broni i potrafić je poprawnie sklasyfikować (np. broń palna, krótka, maszynowa, pancerna itp.);
- dostrzec poświęcenie i trudność prowadzenia walk powstańczych przy niedostatecznej liczbie broni.

Środki dydaktyczne:

- komputer, projektor multimedialny, prezentacja multimedialna,
- materiały pomocnicze nr 1–5,
- materiały plastyczne (kredki, flamastry lub farby i pędzelki),
- arkusze papieru do wykonania plakatu propagandowego.

Metody dydaktyczne:

- pogadanka lub wykład,

- kwiz,
- praca w grupach,
- praca plastyczna.

UWAGA: Przed przeprowadzeniem lekcji uczniowie powinni znać daty wybuchu II wojny światowej i Powstania Warszawskiego, a także strukturę i zakres działania Polskiego Państwa Podziemnego z naciskiem na działalność zbrojną „Szarych Szeregów”.

Przebieg zajęć:

1. Nauczyciel rozpoczyna lekcję od przedstawienia tematu zajęć (materiał pomocniczy nr 1, slajd nr 1). Następnie przeprowadza krótki kwiz, którego celem jest przypomnienie faktów związanych z okupacją niemiecką w Polsce. Zadaniem uczniów jest zdefiniowanie następujących pojęć: czerwony krzyż, konspiracja, okupacja, Polskie Państwo Podziemne, „zawiszacy” (materiał pomocniczy nr 2) – 5 min.
2. Przy pomocy prezentacji multimedialnej (slajdy nr 2–5) nauczyciel omawia źródła pozyskiwania powstańczej broni (materiał pomocniczy nr 3) – 5 min.
3. Nauczyciel opowiada o przygotowaniach do Powstania. Stara się uwypuklić znaczenie dywersji zbrojnej, podczas której Polacy zdobywali broń i amunicję, a także rolę przeszkolenia strzeleckiego niezbędnego potem w Powstaniu (slajdy nr 6–7) – 7 min.
4. Następnie wyjaśnia, jak umundurowani i wyposażeni byli Powstańcy. Pokazuje archiwalne fotografie z polskimi żołnierzami, sanitariuszkami, „zawiszakami” (slajdy nr 8–14) – 5 min.
5. Nauczyciel zwraca uwagę na ogromną dysproporcję między arsenałem powstańczym a niemieckim (slajd nr 15) – 3 min.
6. W podsumowaniu uczniowie mogą wykonać jedno z dwóch zadań.
W pierwszym uczniowie mają do wylosowanej postaci dopasować poprawnie jej ekwipunek (materiał pomocniczy nr 4), w drugim na podstawie powstańczych plakatów (materiał pomocniczy nr 1, slajdy nr

16–19) mają narysować plakat propagandowy (materiał pomocniczy nr 5).

Czas pierwszego zadania – 10 min.; drugiego – 20 min.

7. Na zakończenie prowadzący dokonuje porównania uzbrojenia Powstańców i poniesionych przez nich strat z uzbrojeniem Niemców i ich strat (materiał pomocniczy nr 1, slajdy nr 21–22)– 2 min.